

Innst. S. nr. 59

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:127 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Elisabeth Aspaker, Martin Engset, Peter Skovholt Gitmark, Kari Lise Holmberg og Ivar Kristiansen om en evaluering av rovviltforliket for å få bedre samsvar mellom storsamfunnets, lokalsamfunns og enkeltindividers interesser

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen senest i løpet av vårsesjonen 2009 fremme sak om evaluering av rovviltpolitikken og rovviltforliket fra 2003–2004, sett i lys av de utfordringer befolkningen innenfor rovviltsonene opplever, og forslag til tiltak i tråd med dette."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien, Ketil Solvik-Olsen og Ingrid Skårmo, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar

Kvassheim, viser til at ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur våren 2004 inngikk Stortinget et forlik om rovviltforvaltningen. Det ble vedtatt bestandsmål for bjørn, ulv, gaupe, jerv og kongeørn, samtidig som forliket innebærer at det skal legges til rette for næringsdrift basert på beitebruk. Rovviltforvaltningen har således en todelt målsetting om både å ivareta hensyn til rovvilt og beitenæring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, legger til grunn at dette forliket ligger fast.

Flertallet viser til at det i Representantforslag nr. 8:127 (2007–2008) foreslås at Regjeringen senest i løpet av vårsesjonen 2009 fremmer en sak om evaluering av rovviltpolitikken og rovviltforliket fra 2003–2004, sett i lys av de utfordringer befolkningen innenfor rovviltsonene opplever, og forslag til tiltak i tråd med dette.

Flertallet er åpne for at det innenfor rovviltforvaltningen kan være elementer som kan forbedres, og vil derfor vurdere fortløpende om det er elementer som bør gjennomgås nærmere.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at representantforslaget bl.a. tar opp behovet for en felles forvaltning med tilstøtende regioner i våre naboland. Dette flertallet viser til at det allerede er etablert et nært samarbeid, spesielt med Sverige, når det gjelder forskning, bestandsovervåking, informasjonsutveksling mv. Det er imidlertid ikke vurdert som aktuelt å ta initiativ til forvaltningsmessig samarbeid angående det enkelte lands bestandsmålsettinger, fellingsregimer, arealdisponering mv. Dette følger blant annet av landenes selvstendige forpliktelser

overfor Bern-konvensjonen, samt de forvaltningsmessige forskjellene mellom for eksempel Norge og Sverige i bruk av utmark.

Dette flertallet vil presisere at hovedprinsippene i forvaltningen vil ligge fast – i tråd med rovviltforliket og Regjeringens rovviltpolitikk slik den er nedfelt i Soria Moria-erklæringen. Dette flertallet viser for øvrig til svarbrev til komiteen fra Miljøverndepartementet datert 10. oktober 2008, som er vedlagt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener at erfaringene i årene som er gått siden forliket ble inngått, viser at man ikke har klart å skape den ro rundt rovviltproblematikken som var målet med forliket. Disse medlemmer viser til at i flere lokalsamfunn i de deler av landet som er innenfor forvaltningssonene for rovviltbestandene, er det en følelse av å ha blitt overkjørt av storsamfunnet ved at de må betale hele prisen for å ha levedyktige rovviltbestander her i landet.

Tiden er etter komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyres mening kommet for å evaluere rovviltforliket sett i lys av de erfaringene vi har fått i årene som er gått siden forliket ble inngått.

Disse medlemmer mener at en evaluering av rovviltpolitikken må ta utgangspunkt i:

- Aksept og anerkjennelse av at det å leve med rovvilt tett innpå seg, medfører en belastning ved at livskvaliteten reduseres og rettigheter går tapt.
- Rettigheter som går tapt, må erstattes fullt ut.
- Mennesker må få en rett til å forsvare seg selv og sin eiendom. Dette må inkludere hund.
- Sonopolitikken er en reservatpolitikk. Dersom denne politikken skal fortsette, må Stortinget klargjøre at områdene er reservater med de erstatningsmessige konsekvenser dette har både overfor alle brukerinteresser og allmennheten. Ingen steder skal rovvilt ha en så særskilt beskyttelse at mennesker ikke skal ha rett til å beskytte seg og sitt.
- Dersom sonopolitikken skal fortsette, blir også konsekvensen at det utenfor rovdyrsonene må åpnes for fri avskyting av rovvilt.
- Flere av rovviltartene er grenseoverskridende. Det er derfor utfordrende å forvalte dem kun innenfor Norges grenser. Det bør derfor utredes mulighetene til en felles forvaltning med tilstøtende regioner i våre naboland.

Disse medlemmer tar opp forslaget fremsatt i Dokument nr. 8:127 (2007–2008).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på at Fremskrittspartiet ikke støttet rovviltforliket. Disse medlemmer mener at målsettingene i rovviltforliket spriker i alle retninger, og at målet om opprettholdelsen av utmarksbeite på ingen måte har blitt fulgt opp på samme måte som bestandsmålene for de store rovdyrartene.

Disse medlemmer peker også på at bestandsmålene for gaupe og jerv er overoppfyllt, og at staten ikke er i stand til å holde bestandene av disse artene nede på bestandsmålet. En av konsekvensene av denne utviklingen er at det i løpet av de to siste årene er tapt 7 000 rein til rovvilt bare i Nord-Trøndelag.

Disse medlemmer peker også på at bestandsmålene om 3 ynglende ulveflokker i et lite og avgrenset område i det sørøstligste Norge ikke er – og heller aldri har vært – gjennomførbart.

Når det gjelder målet om 15 dokumenterte bjørneynglinger, mener disse medlemmer at heller ikke dette målet er forenlig verken med målet om å opprettholde livskvaliteten til folk flest i utmarksområdene eller med målet om å opprettholde utmarksbeitet i rovviltutsatte områder. Disse medlemmer viser til at det den 12. november d.å. ble registrert nok et alvorlig bjørneangrep i Sverige. Med det har mennesker i Sverige tre år på rad blitt drept eller skadet av bjørn i Skandinavia.

Disse medlemmer vil peke på at en lang rekke endringer i lov og forskrift kunne gjort det enklere å håndtere større rovdyrbestander, for eksempel:

- Liberalisering av nødvergeparagrafen
- Større bestandsregulerende uttak av jerv og gaupe
- Mer effektiv skadefellingsjakt
 - Tillate bruk av halsende hund i bjørnejakta
 - Større jaktområder ved skadefelling
 - Raskere tildeling av fellingstillatelser
 - Tildeling av fellingstillatelser på lavest mulige nivå
 - Lengre tid til skadefelling
- Lengre tidsintervall for lisens- og kvotejakta
- Lønn for skadefellingsjegere fra dag 1.
- Større åpenhet i rovviltforvaltningen

Disse medlemmer peker på at alle disse tiltakene kunne vært gjennomført uten at det er behov for en større gjennomgang av rovviltforliket. Disse medlemmer vil likevel støtte forslaget om å gjennomføre en evaluering av rovviltforliket, men vil peke på at en forutsetning for at en slik evaluering skal ha verdi, er at en også inkluderer en revisjon av bestandsmålene for alle rovdyrartene, spesielt for

bjørn og ulv. Disse medlemmer viser for øvrig til de rovviltrelaterte forslag disse medlemmer fremmer i forbindelse med behandlingen av St.prp. 1 (2008–2009).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at rovviltforliket som ble inngått i 2003/2004 har gitt mye verdifull innsikt. Hensikten med forliket var å ivareta Norges internasjonale forpliktelser i Bern-konvensjonen om å ha levedyktige bestander av de store rovdyrene, samtidig som hensynet til menneskers levevilkår og mulighetene for fortsatt å ha aktive utmarksnæringer ble bevart. Disse medlemmer peker på at et viktig element i St.meld. nr. 15 (2003–2004) og rovviltforliket på Stortinget var økt lokalt selvstyre i rovviltpolitikken og en differensiert forvaltning av de ulike rovviltartene basert på ulike soner.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber Regjeringen senest i løpet av vårsesjonen 2009 fremme sak om evaluering av rovviltpolitikken og rovviltforliket fra 2003–2004, sett i lys av de utfordringer befolkningen innenfor rovviltsonene opplever, og forslag til tiltak i tråd med dette.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:127 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Gunnar Gundersen, Elisabeth Aspaker, Martin Engeset, Peter Skovholt Gitmark, Kari Lise Holmberg og Ivar Kristiansen om en evaluering av rovviltforliket for å få bedre samsvar mellom storsamfunnets, lokalsamfunns og enkeltindividers interesser – bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. november 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Inga Marte Thorkildsen

ordfører

Vedlegg

Energi- og miljøkomiteen har mottatt følgende brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden, datert 10. oktober 2008

Vedrørende representantforslag nr 8:127 (2007–2008)

Jeg viser til oversendelse fra energi- og miljøkomiteen av 20. juni 2008 vedrørende Representantforslag nr. 8:127 (2007–2008). I representantforslaget foreslås det at Regjeringen senest i løpet av vårsesjonen 2009 fremmer en sak om evaluering av rovviltpolitikken og rovviltforliket fra 2003–2004, sett i lys av de utfordringer befolkningen innenfor rovviltsonene opplever, og forslag til tiltak i tråd med dette.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur våren 2004 inngikk Stortinget et forlik om rovviltforvaltningen. Det ble vedtatt bestandsmål for bjørn, ulv, gaupe, jerv og kongeørn, samtidig som forliket innebærer at det skal legges til rette for næringsdrift basert på beitebruk. Rovviltforvaltningen har således en todelt målsetting om både å ivareta hensyn til rovvilt og beitenæring. Regjeringen legger til grunn at dette forliket ligger fast.

I tråd med rovviltforliket ble det høsten 2004 opprettet åtte forvaltingsregioner for rovvilt med tilhørende regionale rovviltnemnder. Nemndene er sammensatt av fylkespolitikere og Sametingsrepresentanter der dette er relevant, og de har hovedansvaret for å gjennomføre den nasjonalt fastsatte rovviltpolitikken innenfor sin region. Nemndene har myndighet til selv å fastsette forvaltningsplan, til å fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og til å fastsette kvoter for lisensfelling, skadefelling og kvotejakt for bestander der regionalt bestandsmål er nådd. I og med nemndenes sammensetning og myndighet er det lagt til rette for fleksibel forvaltning og reell regionalpolitisk medbestemmelse.

Prinsippet om arealdifferensiering, som er nedfelt i de regionale forvaltningsplanene, er ikke ensbetydende med at områder som er prioritert til beitebruk til enhver tid skal være frie for rovvilt, eller at beitedyr skal utelukkes i områder hvor rovvilt gis prioritet. Imidlertid vil det i prioriterte beiteområder normalt være en lav terskel for uttak av skadevoldende individer, og rovvilt kan her felles selv om bestandsmålet innenfor prioritert rovviltområde ikke er oppfylt. Rovvilt som vandrer inn i disse områdene, og som utgjør en potensiell skade for beitedyr, skal

raskt kunne tas ut gjennom skadefelling, lisensfelling eller kvotejakt. En forutsetning for slik felling er imidlertid at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger, og at slik felling ikke truer den aktuelle bestands overlevelse.

For å klargjøre dyreeierens rett til å beskytte husdyr og hunder mot angrep, er et forslag til endring av viltloven § 11 nå sendt på høring. Forslaget innebærer en liberalisering av den såkalte nødvergebestemmelsen. For øvrig viser jeg til høringsbrevet når det gjelder detaljene i forslaget og argumentasjonen for at hund ikke forslås omfattet av bestemmelsen.

Jeg er svært opptatt av at folk flest ikke skal få redusert livskvalitet som følge av at vi skal ha levedyktige rovviltbestander i Norge. Jeg har tro på at spredning av kunnskap og erfaringer som viser at det er mulig å leve trygt med rovdyr, vil medvirke til at frykten og usikkerheten gradvis blir mindre i befolkningen. Det er derfor satt inn betydelige ressurser på å gjennomføre tiltak for å dempe eller motvirke konflikten.

Representantforslaget tar bl.a. opp behovet for en felles forvaltning med tilstøtende regioner i våre naboland. Det er allerede etablert et nært samarbeid, spesielt med Sverige, når det gjelder forskning, bestandsovervåking, informasjonsutveksling mv. Det er imidlertid ikke vurdert som aktuelt å ta initiativ til forvaltningsmessig samarbeid angående det enkelte lands bestandsmålsettinger, fellingsregimer, arealdisponering mv. Dette følger blant annet av landenes selvstendige forpliktelser overfor Bern-konvensjonen, samt de forvaltningsmessige forskjellene mellom for eksempel Norge og Sverige i bruk av utmark.

Jeg står fast på at rovviltforliket utgjør er godt grunnlag for en forvaltning som ivaretar hensynet til rovdyr, næringsvirksomhet og andre lokale interesser. Samtidig er jeg åpen for at det innenfor rovviltforvaltningen kan være elementer som kan forbedres. Jeg vurderer derfor fortløpende om det er elementer som bør gjennomgås nærmere. Samtidig vil jeg presisere at hovedprinsippene i forvaltningen vil ligge fast, i tråd med rovviltforliket og Regjeringens rovviltpolitikk slik den er nedfelt i Soria-Moria erklæringen.